

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 4/2025**

Rīgā, 2025. gada 27. februārī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2025. gada 12. februāra sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Aleksandrs Mirlins, Vīta Dreijere-Smane, Aivars Pastalnieks

konstatē:

[1] Biedrības valde 2025. gada 30. janvārī saņēma Sabiedrības integrācijas fonda (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs" vai "SIF") sūdzību par laikraksta "Ogres Vēstis Visiem" un tā portāla www.ogresvestisvisiem.lv (turpmāk tekstā – "Medijs") publikāciju "'Paristu" kampaņa par ES naudu" (turpmāk tekstā – "Publikācija"), kas publicēta 2025. gada 21. janvārī.

[2] Sūdzības iesniedzējs informē, ka Publikācija ir pausta maldinoša informācija par lēmumu pieņemšanas un finansējuma piešķiršanas procesu Sabiedrības integrācijas fondā, kas sabiedrībai var radīt nepamatotas šaubas, ka lēmumi SIF tiek pieņemti, neievērojot tiesību aktus un labas pārvaldības principus.

[3] Sūdzības iesniedzējs skaidro, ka nodrošinājis atklātību par projektu pieteikumu konkursu vērtēšanas procesu un lēmumu pieņemšanu.

Piemēram, projektu konkursu nolikumus apstiprina SIF padome, kuras sastāvā ir desmit locekļi, tajā skaitā pieci ministri vai to deleģēti pārstāvji, viens Ministru prezidenta pārstāvis un četru nevaldības organizāciju pārstāvji. Padomes lēmumus pieņem sēdēs, lēmums ir pieņemts, ja "par" to ir nobalsojuši septiņi padomes locekļi.

Tāpat ir novērsts interešu konflikta risks lēmumu pieņemšanas procesā, nodalot lēmumu pieņēmējus no SIF administrācijas darbiniekiem, kuru uzdevums ir uzraudzīt projektu līdzekļu izlietojumu.

Projektu pieteikumu vērtēšanas vajadzībām SIF padome izveido vērtēšanas komisijas un apstiprina to personālsastāvu, katras komisijas sastāvā ir vismaz pieci locekļi, no kuriem vismaz viens pārstāv valsts institūciju, kuras kompetencē ir attiecīgās komisijas pārziņā esošie jautājumi.

SIF darbinieki projektu pieteikumu kvalitātes vērtēšanā nepiedalās, un tiem nav balsstiesību attiecībā uz lēmumu pieņemšanu par apstiprināmajiem vai noraidāmajiem projektu pieteikumiem.

Saskaņā ar noteikumiem vērtēšanas komisijas sagatavo vērtējumu par katru projekta pieteikumu un iesniedz gala lēmuma pieņemšanai SIF padomei.

SIF padome pieņem lēmumu par katra projekta pieteikuma apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumiem vai noraidīšanu, balstoties uz vērtēšanas komisijas veikto izvērtējumu.

Tādējādi SIF projektu konkursu organizācijas process ir caurskatāms, ir skaidri noteikta lēmumu pieņemšanas kārtība, iesaistītie lēmumu pieņemšanā, to atbildība, kā arī - novērsts interešu konflikta risks lēmumu pieņemšanas procesā, nodalot lēmumu pieņēmējus no SIF administrācijas darbiniekiem, kuru uzdevums ir uzraudzīt projektu līdzekļu izlietojumu. Turklāt Centrālā finanšu un līgumu aģentūra arī ir veikusi pārbaudi Atveseļošanas un noturības mehānisma 6.3.1.4.i. investīcijas "Nevalstisko organizāciju izaugsme sociālās drošības pārstāvniecībā un sabiedrības interešu

uzraudzībā" ietvaros par SIF kā atbalsta sniedzēja izveidoto iekšējo kontroles sistēmu interešu konflikta novēršanai 6.3.1.4.i. investīcijas īstenošanā.

[7] Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību izskatīt tā Sūdzību un izvērtēt vai Publikācijā ir pārkāpti biedrības Ētikas kodeksa principi.

[8] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[9] Atbildes vēstulē Medija valdes locekle skaidro, ka publikācija ir viedokļraksts, kurā pausta sabiedrībai nozīmīga informācija un Autors izmantojis pieņemumu formu ar mērķi ļaut lasītājiem kritiski izvērtēt iespējamus riskus, kas var rasties, ja lēmumu pieņēmēju organizāciju par sabiedrības naudas izlietojumu (šajā gadījumā – Sabiedrības intergrācijas fondu) vada politikai pietuvinātas personas. Medija pārstāve uzskata, ka mainoties SIF vadībai, šobrīd šie riski ir novērsti, taču sekas, kuras var radīt iepriekš pieņemti lēmumi, joprojām var ietekmēt vietējās sabiedrības pārstāvjus.

Medija pārstāve uzsver, ka reģionālā medija lasītājiem ir jābūt pieejamai pilnai informācijai par vietējai kopienai nozīmīgas organizācijas finansējuma avotiem, lai varētu izdarīt pārdomātus un informētus lēmumus attiecībā uz politisku personu darbību novadā. Tāpēc uzskatāms, ka minētā informācija nav zaudējusi aktualitāti. Medija pārstāve pauž uzskatu, ka šobrīd, novēršot politiskos riskus, nodokļu maksātāju nauda netiek izlietota šauru politisku interešu lobēšanai, kā arī SIF lēmumi attiecībā uz konkursiem par sabiedriskā finansējuma piešķiršanu, tiek pieņemti tikai pamatojoties uz profesionālu kvalitātes kritēriju izvērtējumiem.

[10] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Publikāciju un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[11] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un publikācijas atbilstību likumā "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" noteiktajam. Biedrības Ētikas padome Publikāciju un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[12] Publikācija publicēta uz laikraksta vāka ar virsrakstu "“Paristu” kampaņa par ES naudu", un turpināta iekšlapā, kur uz vāka izteiktais apgalvojums mīkstināts un pasniegts jautājuma formā: "Vai "paristi" finansē kampaņas no Eiropas fonda naudas?" Tomēr publikācijā nav sniegts pamatojums izteiktajām aizdomām par negodprātību un interešu konfliktu finansējuma piešķiršanā un uzraudzībā SIF konkursos. Tāpat nav prasīts un iekļauts kritizēto pušu viedoklis, informācija par SIF projektu vērtēšanas un finansējuma apstiprināšanas kārtību un interešu konflikta riska pārvaldību. Ētikas padome neapšaubā Medija tiesības kritiski izvērtēt iespējamus riskus publiskā finansējuma piešķiršanā un izlietošanā, taču uzskata, ka Medijam jānodrošina publikāciju atbilstība Ētikas kodeksa principiem.

[13] Ievērojot secināto, Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Vita Dreijere-Smane, Aivars Pastalnieks balso, ka Medijs ir pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksa principu 4.6. Informācijas iegūšana un izmantošana. Aleksandrs Mirlins atturas.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā ir konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.